

PERŽVALGA.

Apie sumišimą Kalvarijos bažnyčioj buvo rašyta mūsų laikraščiui, todėl skaitytojai, kurie skaito vien lietuviškus laikraščius, yra persitikrinę, kad kaltė buvo vien tik lenkų. Tuo tarpu lenkų laikraštis „Gaz. Świąt.“ apkaltina vien tik lietuvius! Jis rašo, kad žmonės lietuviai iš prigimimo geri, bet juos zuerzinę atsiradusieji kurstytojai, o jų tarp atsizymėjęs ypatingai „vienas...“ kuris norėjo likti pasivuntiniu“ (atstovu dumeje). Jis girdi norėjęs, kad lenkai už jį balsuotų, bet tie juk negalėjo, esą, už savo priešą balsuot. „Tuokart tapo apskelbtas iš sakyklos diecezijos valdytojams įsakymas raštu, kad nuo šio laiko bažnyčioje nevalia giedoti lenkiškai“. „G. Św.“ rašo, kad lenkai mieste būvę lietuvius užpuolami ir keli likę apmušti, viens pašautas. Lenkai esą daug prisidėję prie bažnyčios, kurią beveik jie vieni ir įkurią, todėl, girdi, ar neskauda širdį, kad jiems užgina Dievą garbinti savo kalboj? (Mat visur ir visokia kova turi materijališką pama-tą...)

Lenkai iš lietuvių reikalauja savo 20 tūkst. rublių ir rengiasi statyti savo bažnyčią. — Gal neužilgo bus byla, tai, anot „G. Ś.“, pasirodys kaltininkai ir bus nubausti.

Tą pat ir lietuviai sako. Mat kad ir katalikai, o neatleidžia „saviemis kaltiemis“, bereikalo tik teip giriasi Dievui, melddami jo „atleidimo“.

— „Ties. Draugas“ šaukia Amerikos lietuvius liuteronus vienyti, sutverti „Lietuvių Liuteronų Susivienijimą“. John White savo straipsnyje „Broliai jau laikas vienyti“ („T. D.“ N20), sako: „Jau kelintą syk esame raginami per „Tiesos Draugą“ tokį susivienijimą sutverti, tai kodėl neimamies prie to svarbaus labai

reikalingo ir naudingo ir švento darbo?“ — „Susirašykite keli tokie (kurie, „ką nors supranta apie susivienijimų ir draugystės reikalus) su viens kitu ir darykite pradžia“.

Toliaus jis rašo: „Girdėjau, kad Broolyne, N. Y. pradėję tvirti kokę ten liuterišką draugystę, ale kadangi ji tur susi-nešimą su katalikais lietuviais, tai nieks nenori prie jos prisidėt... Mums būtų šimtą kartų geriau savo locną liuterišką susivienijimą surengti“.

Stebėtina, kad „Tiesos Draugas“, kurs da ne teip nesenai rugojo, jog lietuvių laikraštija nesirūpinant apie lietuvius liuteronus ir gaivinant jų neapykantą, dabar pats su savo neapykanta pasirdo. Susivienijimą tveria, matyt, dėl medžiškos pašelpos, ir tuo rodo tikėjimo skirtumus, o be abe-jones drįs vadinti tautišku susivienijimu.

Vargiai toks darbas pasiseks.

— Maksim Gorkij, rusų rašytojas, ką nesenai buvo Amerikoje, dabar Italijoje. Ten jį policija saugoja ir valdžia bijo, kad... nesukeltų revoliucijos. Iš Milano praneša, kad M. Gorkij yra parašęs apysaką „Ispudžiai iš Jungtinių Valstijų“. Pirmoji dalis pašvešta esanti „Geltonojo demono (velnio) miestui“. „Geltonasis velnias“ — tai auksas arba pinigai. Tas miestas — tai New Yorkas.

— „Vil. Žiniose“ patilpęs „Liet. Ukininko“ redakcijos laiškas teip skamba: „Sustreikavus Zavadzko spaustuvės darbininkams „Lietuvos Ukininko“ N54 nebegalėjo išėiti savo laiku“.

— Pasirašęs „V. Žiniose“ „Minsko gub. dvarponis“ Mykolas Prušinskis, aukauja 25 rub. naudai lietuvių dailės parodos, busiančios gruodžio 27 d., ir atsišaukdamas, kad ir kiti dvarponiai prisidėtų, sako: „Neabėjoju, kad lietuviai, ačių savo energijai ir išnašumui,

pergalės ištekliaus stokas ir kitokias kliutis ir be mūsų pagelbos įsteigs parodą, bet mūsų pagelba prisidėsime prie jos papuošimo, įgausime žmonių padėką“.

Teip, artinančios rinkimams į duma, dvarponiams svarbu įgyti „žmonių padėką“... Politika! Bet daugumas Lietuvos dvarponių da vis jos nesupranta.

— Spalių 1 d. „Vilniaus Kanklės“ miesto salėje žaidė 2 operetes „Adomas ir Jieva“ ir „Kaminakrėtys ir Malunininkas“ — kompozicijas pp. Petrausko ir Kaminskio. „Liet. Ukininkas“ apie tai rašo: Daugeliui lietuvių teko pirmą syk išgirsti ant scenos lietuviškos operetes ir lietuvišką orginališką muziką. Operėčių paveikslai paimti ne iš lietuvių gyvenimo, todėl sunku gali but pritaikinti prie jų lietuviškias melodijas (balsus). Nežiurint ant to dugne visų tų melodijų lengva buvo suprasti lietuviškųjų dainų balsai. Tai yra pirmieji žingsniai lietuviškosios operetės ant scenos. Tie žingsniai yra ne lengvi, ir už tą pradžia mes galime buti dėkingi savo artistams — kompozitoriams.

Iš Lietuvos.

Atsišaukimas į visuomenę.

Tautiečiai. Visos civilizotos tautos turi savo dailę ir dailininkus. Galima pasakyti, kad be dailės nėra tautos. Tai gi ir lietuviai nuo senovės turi savo dailę. Bet kas ją matė, kas gerėjosi?

Mūsų artistų gražūs darbai arba tarp svetimųjų be žinios išmėtinti, arba po mūsų mės-tus ir kaimus išblaškyti. O mes tankiai reikalingų mums dailės darbų jieškome pas dailininkus svetimtaučius savų nepažinę. Apie reikalingumą surinkimo to visko jau ne kar-

tą buvo rašyta. Šiuo žygiu susitvarkęs parodos komitetas nutarė įrengti lietuvių dailininkų parodą Vilniuje Gruodžio 27 d., kad supažindinti mūsų visuomenę su mūsų dailininkų darbais.

Tautiečiai! Tai pirmutinis tos rušies darbas mūsų viešame gyvenime. Jis turi buti surengtas bendromis įiegomis. Todėl komitetas kreipiasi į visuomenę prašydamas padėti jam šiame dalyke aukų keliu. Pradžią jau padarė d-ras Bukontas 100 rub. parodos reikalams aukaudamas. Bet tų pinigų gražu-toli neužteks. Reikia nusamdyti butas, reikia apmokėti už paveikslų persiuntimą — tas gali buti atlikta tik bendromis visuomenės įiegomis su aukų pagelba. Taigi, prisidėkite kuo kas gali!

Parodos komitetas:

Petras Vileišis,
D-ras J. Basanavičius,
Kun. J. Kukta,
Jonas Vileišis,
Kun. Vl. Mironas,
Ant. Žnuidzinavičius,
D-ras A. Vileišis,
K. Puida.

P. S. Sąlygos dalyvavimo parodoje bus netrukus apskelbtos. Aukus meldžiame siųsti į „Vilniaus Žinių“ Redakciją.

Papilė (Šiaulių pav.). Chuliganai. Rugp. 29 d. buvo sugautas antrą sykį juodašimtis Pranciškus Ovsis. Netoli nuo Papilės, Griežių sodžiuje jisai, įėjęs į vieną gyvenimą, pareikalavo su revolveriu rankose iš šeimininkės pinigų. Toji, išbėgusi oran, emė šaukties pagelbos. Subėgę vyrai, pradėjo plėšiką vyties ir sugavo pas Papilės maluną (melynčią). Ovsis nebevienus Lukštinskius buvo įlavęs. Tokiu-pat budu buvo įkandęs Mažeikių Krampj: pasakė, buk pas Krampj jis palikęs 4 bombas. Kuo-greičiausia buvo padaryta pas Krampj krata, nieko nebuvo rasta, bet bekra-

tydami, daug pragaištis jam pridare: grindis išplėšė, krosnį (pečių) sugriovė. Kad ir nieko nerado, dėlto Krampį suėmė. Šiais laikais daug visur tokių Ovsių priviso.

Tamošbudžio valsčiaus. (Naumiesčio pav.). Juodašimčių darbai. Mūsų apylinkėj buvo susidariusi chuliganų kuopa ir gana smarkiai veikia: vaikščiodami naktimis, tie chuliganai mušdavo žmones ir verždavo iš jų kontribucijas. Apylinkės gyventojai kentę kentę ir kantrybės pristygo: rugpiučio 16—17 dieną susitarė apie 30 vyrų nuėjo į Simokų kaimą pas Sendžiką, tos plešikų kuopos galvą, smarkiai jį sumušė ir atėmė išplėstuosius iš žmonių pinigus. Suimtas išdavė kelis savo sėbrus ir sakė, kad žiemos metu jie atėmė iš kokio žmogaus meitėlių besvilinant ir daug kitų savo darbų papasakojo.

Paskui policija pagavo dar tris jo sėbrus ir visus kartu pasodino kalėjiman.

Bet iš šio pamokslo mažai tepasinaudojo kitų vietų chuliganai. Rugp. 14 d. Žardelių kaime (Griškabudžio pav.) pas ukininką Užkuraitį buvo vestuves. Į vestuves atsilankė tvarkadariai, pasakė L. S. D. vardu prakalbą ir išplakė tris nieko nekaltus vaikus, pavadinę juos šnipais.

„Naujoji Gadynė“.

Panemunė (Suvalkų gub.). Žmonių apšvietimas ir susipratimas, galima sakyti, stovi ant žemiausiojo laipsnio. Apie laikraščių ir knygelių skaitymą nėra ko ir kalbėti: visoj parapijoj kas žin ar atsiras vienas ar pora skaitančių „V. Ž.“ arba kitus pirmeiviškus Lietuvių laikraščių. Yra dar ir tokių, kurie po senai „madai“ persisųzdina lenkišką „Kurjer Polski“, kaip va A. K-ičius iš Samylų. Pertai tokio tamsumo tarp žmonių, visokių plepalų apie „cicilikus“ niekur,

tikiuosi, gal tiek nėra, kaip mūsų parapijoj. Ačiu tokiam žmonių tamsumui nebegali būti pas žmones jokio susipratimo, kaip tautiško teip ir politiško, kas aiškiai pasirodė pereiniais metais, kada visi ko vojo su senąja valdžia, stengėsi įvykdyti šiokias-tokias permainas valsčiuose, panemuniečiai ramiai, sudėję rankas, sėdėjo ir laukė tarytum keptų karvelių į koserę krintant.

Galima dar pasakyti, kad mūsų klebonas labai linkęs prie „poniškos“ lenkiškos kalbos, teip kad nors kas nedelę perskaito iš sakyklos niekam nereikalingą lenkišką evangeliją, nors nežinia, kam jis ją skaito, nes ištiesų bažnyčioj netik ką nėra lenkų, bet ir suprantančių lenkiškai; o laikas jau būtų liautis lošti kaip ir kokią komediją; patįs žmonės privalo viešai prieš tą užprotestuoti. Buvusis pirma kamendorius kun. Bridzius pradėjęs buvo apleisti lenkišką evangeliją, bet perspėtas klebono, turėjo skaityti, nors žmonės iš to nepakakinti ir patykom (pasalom) protestuoja, bet viešai prieš kleboną turbut neišdiršta. Teip-pat vertėtų prašalinti ir tuos „mačnus“ suplikacijų giedojimuose.

Panemunėj, yra valsčiaus mokykla: pirmiausias namas buvo senas, ankštas, bet jau treči metai, kaip tapo pastatytas didelis, iš pažiūros gražus rūmas. Bet ar ištiesų jisai toks yra? Ar toks vertėjo butrumas už sudėtus mokyklos statymui valsčiaus pinigus?... Ne, patįs žmonės dabartės mato ir supranta, kad galėjęs būtų būti šuvis kitokis namas: supranta gal, kad jau patįs kalti, bet jau po laikui! Mat, kaip ir visur, teip ir pas mus viešos įstaigos namo statymas buvo pavestas tam tikram „podriačikui“, o tokiu laiminguoju buvo p. A. G. gana pasiturintis ukininkas. P. G., žinoma, teip pasistengė atlikti

savo reikalą, kad tik prikimšti savo kišenių, o su mokykla tai kaip Dievas duos, by tik pastatyt. Ir pavarė savo „gešeftą“ teip išmintingai, kad geriausiai sienojai atsidurė ant Nemuno kranto ir nuvažiavo į Prusus, o mokyklą pastatė iš sausų viršunių ir apipuvusių sienojėlių. Užbaigti namą ir gi užbaigė kaip papuolė: neišstinkavojo iš vidaus, lubas sudėjo iš apipuvusių lentų ir daugel ką negerai padarė. O ką veikė išrinktoji komisija, kuri turėjo kontroliuoti mokyklos statymą? Žinoma, visi tylėjo ir žiūrėjo per pirštus, nes p. G. pasistengė teip pasielgti, kad į komisiją papuolė prielankūs jo darbams žmonės. Ukininkai kai-kurie truputį daugiau susipratę, nors ir matė, kad neteip darbas eina, kaip privalo, bet tylėjo, nenorėdami kištis kaip ir ne į savo reikalą. „Kam girdi mums kištis, tegul stato, kokią nori“! Neatsirado nė vieno drąsesnio žmogaus, kuris būtų parodęs nedorą p. G. pasielgimą; pasekmės-gi tokio mūsų nesusipratimo, apsileidimo gana verksmingos: dabar jau matom, kad sienos mokyklos vietomis perdėm kone sutrukę, šaltis eina pro plyšius, nors tik dar treči metai kaip pastatyta, o kas bus toliaus?! Reikės vargti ir vaikams, ir mokytojui, arba vėl, ko gero, rinkti pinigus naujo namo statymui. („V. Žinios“.)

Amerikinis apšvietos kelias Lietuvoje.

Amerika — laisva šalis — respublika — demokratiška šalis. Išbujojusi ji, ir viskas, kas joje yra, stovi ant plačios papėdės, o tarp ko kito ir apšvieta.

Lietuva, besikaustanti iš despotijos retėzių, tik pradeda viską, kas kulturai priklauso, ir pradeda... amerikiskai.

Ypač Lietuvos apšvieta — lietuviška, — dabar da tik vystyklusė, o jau stovi ant amerikinio kelio.

Kaip žinoma, Amerikos universitetai ir šiaip augštesnės mokyklos yra privatiškose rankose, korporacijų arba draugijų, o ne visuomenės rankose. Teip ir Lietuvoje gimusi lietuvių apšvieta apėlgavojama draugijų, ar pavienių ypatų, kurios tveria privatiškas mokyklas, žinoma, tik pradėdamašias. Išguldymui lietuvių kalbos gimnazijose — renkamos aukos, mokykloms steigti ir renkamos aukos — teip, kaip Amerikoj milijonieriai aukauja universitetams, nes visuomenė, arba kitaip sakant (tik demokratiškoj prasmėj) — valdžia nesikiša, neduoda iš savo izdo pinigų toms įstaigoms.

Skirtumas tarp Amerikos ir Lietuvos apšvietų yra tas, kad kai-kurie Amerikos universitetai atmeta milijonierių pasiulytą auką, sakydami, kad tai trupiniai nuo visuomenės apiplėšimo, o Lietuvoj karštai šaukiama didžtučius — dvarininkus, kad numestų to apiplėšimo dalį lietuviškų mokyklų steigimui, o tie — ne truputį!

Bet Lietuvos demokratai, kurie jau praėjusių 1905 metų pabaigoje išleido tą klausimą karštai pajudindami atsišaukimą į dvarininkus, dabar atradogeresnį kelią — priversti juos aukauti. Tam yra dvi priemonės. „Lietuvos Demokratas“ „V. Žinių“ N.210 tai parodo gana aiškiai. Jis nurodo, kad dvarininkai esą jų (demokratų) „nevidonai“, su kuriais „tarties“ demokratų privertusi tik Tėvynės meilė, nurodo, kad ta demokratų auka (tariamasis su nevidonais) padaryta veltui, lygiai teip kaip ir tas jų „pažadėtas“ dvarininkams „vardan Lietuvos „jos sunų“ vardas“. Tai nurodęs jis sako: „Po to visko nei demokratai, nei visi kiti lietuviai neprivalo

daugiau skaityti dvarininkų savo broliais — lietuviais... turime dabar pasielgti su dvarininkais, kaip su svetimtaučiais, ir į vieną eilę juos statyti drauge su žydais, rusais, vokiečiais ir kitais atsibaldomis į Lietuvą, nes jų „visų tikslas tik siurbti mūsų Tėvynę“.

Bet šitokio nuosprendžio tie „mūsų nevidonai“ nepabugs ir kaip nenorėjo teip ir gali nenorėti „siurbimo“ lašeliu nusipirkti „Lietuvos sunų“ vardą. Todėl „Lietuvos Demokratas“ užbaigdamas straipsnį, sako: „mes-intelligentai privalome atminti tą („priedermę“) dvarininkams, keldami klausimą iš apačios, kolei nesusijungsi-me iš viršaus. Pradžiai patariu — nerinkti dvarininkų atstovais į valstydės dumą“.

Na, šita priemonė tai tikrai privers visus „nevidonus“ — atsibaldas ir neatsibaldas, — būti mūsų demokratų „broliais“. Mes amerikiečiai esame gerai persitikrinę, kad joks boikotas, joks streikas nebaugina mūsų nevidonų teip, kaip politika, kuri gali išsprūst jiems iš rankų. Politika jiems gali išsprūsti tik per žmonių apsišvietimą ir supratimą, kad su savo „nevidonais“ už jokių pinigų negalima „broliautis“ ir rinkti juos valdininkais ar atstovais į politiškas ir įstatymdaviškas (legislatura) įstaigas.

Ir nereiktų Lietuvos inteligentams labai rupintis: patys dvarininkai ir kiti „nevidonai“ didžtūričiai papirkinės kaip atskiras ypatas — balsuotojus, teip ir draugijas, ir mokyklas ir viską, kas tik jiems padės įeiti į seimą, į parlamentą. Rodos, Lietuvos turtingieji nevidonai ir be to „atminimo“ žino, kaip jų draugai varo politiką kitose šaliose. Amerikoj, kaip sakiau, aukauja universitetams tukstančius ir milijonus dolerių, nes žino, kad tie universitetai, užslėpdami ir apgindami savo „geradarių“

„nevidonystes“ išauklės „intelligentus“, kurie, įgiję įtekme žmonių tarpe, ves juos, tuos žmones, ant politiškos anų „nevidonų“ meškerės. „Broliavimas“, ar „nevidonavimas“ čia nelošia jokios rolės. Pinigas — politika; politika — biznis, gešeftas. Pinigas ir „nevidono“ toks pat kaip „brolio“. Keno pinigai, to ir galybė, tam ir pirmybė, ir atovybė. Biznis tai biznis; kas užmoka, tam parduok. Kas užmoka, tam ir balsą parduok, tą rink į seimą.

Teip samprotauja nesusipratę žmonės, nepažįstą politikos vertės. Jie neatskiria politikos nuo paprasto biznio, o ir tie, kurie tai supranta — intelligentai, laiko politiką per vien su bizniu. Iš to ir atsiradę vad. polititieriai, t. y. politikos pirkliai.

Teip: Amerikoj „nevidonų“ politikoj tik pinigas viską daro. Jeigu jau žmonės pradeda susiprasti ir, atsiliuosavę nuo kapitalistų apšvietos dvasios, nesiduoda papirkti, nerenka atstovais savo nevidonų, tai tie, vel su pinigų pagelba, pavagia žmonių balsus, paduotus už tikruosius jų atstovus. Šimet republikonai ir demokratai ypatingai gerai teip pasidarbovo New Yorke, Pensylvanijoj ir Coloradoj.

Ar-gi to nežino jų draugai dvarininkai Lietuvoje, kad L. Demokratas dar jiems atmena jų „priedermę“? Be to, papirkimai laike rinkimų ir Lietuvoj žinomi (renkant vaitus, sudžias).

Sulyginom Lietuvos pradedamąją apšvietą su Amerikos universitetais, tai sulyginom privatiškas apšvietos įstaigas. Amerikoj vienok pradedamasis mokslas yra visuomenės rankose, yra viešos mokyklos, kur mokymo metoda gera, o dvasia... kaip L.-Demokrato pažvalga — neapkęsti „svetimtaučių“ — „foreinerių“, kaipo

„atsibaldų“ į jankių Ameriką... Lietuvoj ir yra viešos mokyklos, valdžios (bet ne visuomenės) rankose. Ten ikišiol buvo varomas aprusinimo darbas ir rusų valdžios „atsibaldos“ vietinius žmones niekino ir skaudė.

Po Vilniaus, seimui rusus mokytojus žmonės pradėjo varinėti iš liet. mokyklų. Dabar ir valdžia leidžia lietuviams mokytojams užimti rusų vietas. Ir valstiečiai tiems savo „broliams“ pradėjo mažinti algas. dažnai perskeldami jas per pusę. Rusai mokytojai gaudavo 300 rub. per metus, lietuviams—mok. duoda tik 150 rb. Teip dedasi ypač Kauno gub. Ir mokytojai lietuvių atsisako nuo tų vietų. Streikuoja! Vėl eimanavimas valstiečiams, ypač inteligentiškiems, kurie visų žmonių apšvieta rupinas. Teip „Du valstiečiu“, — lyg pritardami žmonėms kurie sako, jog lietuvis mokytojas netoks didelis ponas, kaip rusas, tai jam ir algos užteks mažesnes, — „V. Ž.“ N224 kritikuoja tula p. Baltrų Dagilių, nurodydami, kad „davatkos“ kurkas pigiau apsiėmusios mokyklų, „jei tik valdžia būtų tvirtinusi“. Tai pavyzdys. O mokytojai esą, kaip tik reikia „Tėvynei patarnauti—tuojau badas“. B. D., ant to atsakydamas („V. Ž.“ N232) tarpkito—ko teip išsitaris: „niekuomet už pusę mokamos rusams — mok. algos nesutinku, ypač, kad mano ir mano šeimynos nepatriotiški vedarai patriotizmu ir kitais idealais neužsiganėdina“.

Iš tos trumpos peržvalgos matyti, kad Lietuvos apšvietimas kreipiamas ant nepagirtino kelio, vedančio prie politiško žmonių apkvailinimo. Antra, „Liet. Mokytojų Sąjunga“ pradės kovot su „L. Valstiečių

Sąjunga“, kovot už buvį, jei liet. mokytojai norės Lietuvoje buti. „L. Vals. Sąjunga“, kaipo politiškos „L. Demokr. Partijos“ dalis, gal bus pakeipta prie geresnės politikos ir mokslo, apšvietos nepaves į „nevidonų“ rankas ir per politiką stengsis mokyklą padaryti visuomeniška, nepriklausoma. Bet šiuo kart matyt, kad ir intelligentai—demokratai stovi ant keblaus kelio. Ir reikia baimytis, kad tuo keliu neateitų bent per daug umu laiku politikos pirkliai ir nepadarytų politiškos prostitucijos Lietuvoje, kur politika da teip jaunutė... J. B.

Apie „Lietuvos Valstiečių Sąjungą“.

Rugsėjo 17 ir 18 d. (s. s.) Vilniuje buvo visuotinis Lietuvos Demokratų Partijos (L. D. P.) susivaziavimas, kur tarp kitko, apsvartęs „Lietuvos Valstiečių Sąjungos“ (LVS) veikimo apyskaitą ir kai kuriuos nesusipratimus, sustatė šitokią rezoliuciją:

1. „Lietuvos Valstiečių Sąjungą“ (LVS) yra organizacija prie „Lietuvos Demokratų Partijos“ (reikia suprasti: L. V. S. yra L. D. P. organizacija).
2. Su L. D. P. programu L. V. S. komitetas pilnai sutinka ir platina partijos literaturą.
3. L. D. P. komitetas perleidžia L. V. S. Centro Komitetui dalį Kovos Izdo sulyg reikalo.
4. L. V. S. centro komitetas išduoda apyskaitą L. D. P. komitetui, šiam pareikalavus.
5. L. V. S. centro komitetas su pritarimu L. D. P. komiteto leidžia atsišaukimus ir kitokius raštus.
6. L. V. S. centro komitetas renka sąjungai aukas.
7. L. V. S. centro komitetas su pritarimu L. D. P. komiteto susineša su kitoms revoliucijoniškomis partijomis ir daro su jomis ryšius.

L. D. P.-jos Komitetas.

Isz Didz. Britanijos.

Iš Škotijos.

Pereitais metais Škotijoje labai pradėjo kuoptis žmonės į kuopas, vardu „Šviesos Draugystės“. Bet neilgai tas darbas gyvavo: jau šiandien gali pasakyti, kad mažai tų kuopų atrastumei, veik visos išnyko. Glasgove pereitais metais ir susitvėrė „Šviesos dr-tės“ kuopa, pō vadovyste dr. J. Bagdono, kuris buvo tos kuopos viršininku, ir kuopa nelabai blogai gyvavo iki šių metų kuriam tai laikui. Žinoma „Š.D.“ k-pa rengė lietuviškus vakarus, pasilinksminimus, teipgi ir tautos labai kalbėdavo prakalbas pats viršininkas, paaiškindamas žmonėms apie Lietuvos praeitį ir dabartinį stovį, ragindavo lietuvius prisidėti prie dabartinio Lietuvos judėjimo sušelpiant nors šiek-tiek pinigiska pšelpa kovojančius už Lietuvos laisvę.

Iškeliavus į Lietuvą dr. J. Bagdonui, susirinkus „Š. D.“ kuopa, kur visada susirenka, išrinko naują viršininką Juozą Solį. Naujasis viršininkas ir pradėjo kuopos darbą vesti tuo pačiu keliu kaip ir senasis buvęs viršininkas B. Bet kuopa jau pradėjo mažintis, vieni sąnariai iškeliavo ir į Lietuvą, antri dėlėi stokos darbo teipgi toliaus pasitraukė iš Glasgovo ir atsisakė nuo kuopos, o trečiai tai nežinia dėlėi kokios kliuties atsisakė nuo kuopos, gyvena Glasgove ir darbo jiems nestokuoja, bet kaip tik Bagdonas iškeliavo, teip ir tie sąnariai atstojo nuo „Š.D.“ kuopos. Tai jau čia tikrai išrodo, kad tie sąnariai prigulėjo prie kuopos ne dėl susivienijimo ir padidinimo kuopos, o tik dėl Bagdono garbės. Žinoma dabar mūsų kuopa susideda vien tik iš darbininkų, ne teip kaip pirma buvo įsimaišę du ponai inteligentai. Ir tie mūsų sąnariai katrie dėl Bagdono atsi-

traukė, kad ir jie darbininkai kaip ir kiti, bet nuo kitų šalinasi, mislija, kad juos kas ponais vadys...

„Šviesos D.“ kuopa turi daug ir priešų: iš vienos pusės žmones, kur tamsesni, pliovoja visokius nebutus daiktus iš kitos pusės ir kunigas Čiuberkis nė vieno pamokslu nepasako neišmetęs kokį nereikalingą žodį, kad ir kunigas jokių kliūčių negali parodyti, bet vis visokiais išmislais niekina „Šviesos D-tę“ ir gundo žmones, kad neprisirašytų prie draugystės. Kunigui mat geriau, kad žmonės tamsybėj gyvena.

Kad ir „Š. D-tės“ kuopa turi daug priešų, bet vis da gyvuoja, da dabar neseniai prisirašė 5 nauji sąnariai; štai jų ir vardai: F. Zablockis, T. Dalbokas, A. Fikso, M. Bernotaitis, F. Plaušinis. Spalių 7 d. buvo „Š. D.“ kuopos mėnesinis susirinkimas, prisirašė trys nauji sąnariai, kuopa nutarė pereiti per lietuvius gyvenančius Glasgove ir parinkti aukų Lietuvos kankiniams; tam reikalui išrinkta 4 vyrai, kurie eis per lietuvius.

S. D. kuopos Sąnarys.

Politiszkos žinios.

Maskolija.

Kariumenėje ikišiol gyvuoja revoliucionierių organilacija, kad ir valdžia priėmus kuo aitrausias priemones jai išnaukinti. Tą parodo areštavimas Kijevoje 4 aficierių saperų, vieno pėkštinkų aficieriaus ir 2 afic. atsarginių už dalyvavimą slaptame revoliucionierių kuopos posėdyje. Peterburge karės ministerio paliepimu liko uždaryta kariumenės daktarų mokykla (akademija) teipogi už tai, kad tarp studentų buvo varoma revoliucijos kūrystimas (agitacija), o prietam studentai rodėsi visai laisvais prieš vyresnybę, nebe-

klausė teip akiai, kaip kariumenės disciplina reikalauja, o dauguma jų atvirai prigulėjo prie socialdemokratų arba socialistų-revoliucionierių.

Valdžia jau seniai rupinosi, kad busimieji kareivijos gydytojai ims auginti revoliucijos diegus, dabar to ji ir susilaukė ir uždarė akademiją, klaidingai mislydama tuo išnaikysiant revoliucijos dvasią, neišaukinus priežasčių, gimdarčių revoliuciją. Dalykas teip dėjosi. Lapkr. 2 d. studentai nusiuntė pasveikinimo raštą su rezoliucija „darbininkų deputatų tarybai“; toje rezoliucijoje jie išreiškė prielankumą darbininkams atkakliai kovojansiems su caro valdžia ir prizadėjo eiti su jais išvien. Karės ministeris Rudiger pareikalavo, kad studentai atšanktų rezoliuciją ir butų paklusniais, o ne, tai išvarysias iš mokyklos. Lapkr. 12 d. studentai, 390-čia balsų priešais 200, atsisakė atšaukti rezoliuciją.

Krasnojarske, Siberijoje, trys kareiviai sušaudyta už sumušimą aficieriaus. Užkaspijos, Siberijoje, buvo nepasekmingas pasikėsinimas ant garsaus žydytojaus Jan. Rennekampfo. Bombos metikas suimtas, neišduoda savo pavardės.

Vitte atvažiavęs į Peterburgą; mena, kad jis bus paskirtas ambasadorium Prancuzijoje. Seniaus ejo paskalas, kad busias Lenkijos vietininku (gen.-gub.).

Jan. Benevskio, buvusio gen.-gub. Amuro, duktė pasmerkta 10-čiai metų kalėti tvirtumoje už dalyvavimą suokalbyje ant buvusio Maskvos gen.-gubernatoriaus Dubasovo. Jai bedirbant bombą, ta truko ir nutraukė ranką. Dėlto ją ir suėmė greitai. Ji turi 24 metus.

Žinomo kadetų (konst.-demokratų) vieno stulpo Stauvės žmona tapo areštuota ir įmesta į kalėjimą. Struvė buvo seniau

užsienyje leidžiamo laikraščio „Osvobozdenije“ redaktorium; parvykęs Maskolijon jis pasiliko konservatyviškoje kadetų pusėje, o jo pati pasidarė revoliucioniere.

Valdžia bauzdama „prasi-kaltėlius karės lauko teismais“ daugybę nekaltų žmouių išžudo. Mat tie karės lauko teismai, susideda iš kariumenės vyresniųjų, nereikalauja jokio tardymo, nė liudininkų, ir greitai nusprendę pakaria arba sušando. Jau net tiesų ministeris priešingas tokiems galvažudikiems teismams. Latvijoje per kelias paskutinas savaites tų „teismų“, nusprendimu arba ir be jų valdžia, darydama „tvarką“, sušaudė 90 kaimiečių, priklausančių prie revoliucionierių organizacijos vadinamos „Girios broliai“. Tarp šaudomųjų buvo ir keli vaikai 11 ar 13-kos metų.

Varšavoje, jau antra savaitė kaip streikuoja mėsininkai, dėlto, kad jų unijos vadovus areštavo. Mėsa labai pabrango.

Revoliucijos judėjimas visoj Maskolijoje, rodos, vėl pradeda eiti smarkyn.

Anglija.

Abiejuose parlamento butuose ejo karšti debatai dėlėi Bucknillio raporto apie sąlygas kynų darbininkų gyvenimo Pietų Afaikeje (kuri priklauso Anglijai). Raportas parodąs negirdėtinas kynų nedorybės ir pražangas, teip, kad tas įtužino Anglijos visuomenės nuomonę. Radikalai tikisi, kad tas prisidės prie prašalinimo kynų iš Afrikos, kur juos kapitalistai parsigabendino kaipo pigius darbininkus į vietą anglų ir kitų Europos išei- vių, kurie kaipo kulturiškesni žmonės, negali bile išmetoms maitytis ir dėlto negali dirbti už teip menką uždarbį, kaip kynai.

Panamoje prez. Roozeveltas, apžiūrindamas kasimą kanalo, sakė prakalbą, kurioj pažymėjo, jog paprastas panamiečių įnagis savovaldžiai permainingi — revoliucija esąs negeras įrankis ir jeigu dar kada-nors atsikartotų, tai gali būti labai nesmagios pasekmės. (Turbut prez. davė suprast, kad Amerika ir Panamą tada užgrębtų kaip Kubą!) Jis sako, kad reikia eiti prie permainingų balsavimo arba rinkimų keliu. Tą patarmę klausytojai priėmė karštais plojimais, o keli revoliucionierių atstovai — tylėję. Kad but davę jiems kalbėt, tai jie be abejonės but paklausę, kas tada lieka žmonėms daryt kada jų balsus Roozevelto draugai pavagia ir tokiu budu vėl lieka ta pati valdžia, kurios žmonės nenorėjo?

Italija.

Nedėlioje šv. Petro bažnyčioje Ryme po didžiuoju altorium truko bomba ir gerokai apdraskė altorių. Žmonės baisiai persigando. Bombos metikas pabėgo. Policija tvirtina, kad tai buvęs pasikėsimas ant kardinalo Rampollos. Anarchistai buk pranėša, kad jie pasirengę naikint visas tikėjimiškas ir kariškas įstaigas.

Kitas įspudingas dalykas atsitiko Neapoliuje. Tulas La Gana nudurė mirtinai garsų zoologą prof. Giovanni Rossi. La Gana nuzudęs Rossi, kaip socialistą, dėlto, kad socialistai jį (La Ganą) kaltinę už šnipavimą prie policijos.

Ispanija.

Madrite aną nedėdienį teip gi sprogo bomba bažnyčioje, per pamokslą. Buvo telegramai, kad tai buvęs pasikėsimas ant karaliaus Alfonso gyvybės, bet paskui atšaukta, kad tai netiesa. Kas ten paplaidė, nieko nepranešama — tyku tuo tarpu.

Iš Amerikos.

Vargučių gabeni-mas iš Europos.

Amerikos lenkų socialistų laikraštis „Robotnik“ pranėša, kad Austrijos Lenkijoje Galicijoje platinama apgarsinimai, šaukianti darbininkus važiuoti į Pietinę Karoliną ir Georgiją, kur esą visokių labai pelningų darbų. Laivakorčių firma „F. Misler“ Bremuose suteiksianti visas artymesnes žinias. Ir teisybė, atsišaukusiem F. Misler parašo laiškus, kad žmogus ir neturintis kelionei pinigų galis važiuoti į tą laimingąją šalį: kompanija girdi veža už dyką. Ir tai esą su Amerikos valdžios žinia, nes ir prie Mislerio kreipėsis žemdirbystės departamento pasiuntinys(?) iš Washingtono. — Pasirodo, kad tai tik kapitalistų prigavystės. Piet. Karolinoje ir Georgijoje valstijoje stato geležinkelius, tai reikia pigių darbininkų. Nuvežti iš kas-žin kur žmonės tampa tikrais vargučiais, ant saulės turi kepti dirbdami kasdien po 14 val. už \$1,25; zionoma, niekad neužsidirbs pinigų, kad galėtų pabėgti iš tos baudžiatovės. Jung. Am. Valst. įstatymai neleidžia įvažiuoti kontraktuotiems (suderėtiems) žmonėms, bet kapitalistai moka apeiti visus įstatymus.

Vienas lenkas, pirmiaus dirbęs Mislerio biure rašo „Rob.“, kad ta firma gaunanti po 25 markes už kiekvieną ypatą. Jis nurodo, kad ir laivų kompanijos: „Šiaurės-vokiečių Lloyd“ ir „Hamburg-American Line“ tame dalyvauja.

Be abejonės, ir mūsų brolių lietuvių nevienas paklius į tą vergiją.

Laikraščiai, ypač Lietuvos, privalo atkreipti ant to atyda. Dėlko kapitalistai pakėlė darbininkams algas.

Lapkr. 9 d. iš New Yorko pasklido žinia, kad ant piniguočių ir bankininkų gatvės

Wall einas paskalas, jog visi Jung. Vals. geležinkeliai ir visokios korporacijos (trustai), kurių interesai vedami iš tos vietos, nusprendę pakelti savo darbininkams uždarbius. Kompanija geležinkelio „Pennsylvania“ 165 tukstančiams savo darbininkų pakelsiant algą \$12,000,000 viršaus per metus, o paskui ir kitos kompanijos tą pat padarysiančios. Kerosino „Standard Oil“ kompanija nusprendė pakelti uždarbį 60-čiai tukstančių savo darbininkų įvairiose dalyse J. Valstijų.

Netikėtinas, rodos, tai daiktas ir labai stebėtinas, kad kapitalistai patį pakelia darbininkams algas. Bet tuojau tas klausimas išiaiškina. Geležinkelių darbininkai ir tarnautojai per rinkimus lapkričio 6 d. balsavo už kapitalistų partijų kandidatus, ir už tai jie į trečią dieną apturėjo atlyginimą, matyt, pirm rinkimų prizadėtą. Tas „atlyginimas“ susipratusių darbininkų tvirtinama, jiems per šonus išeis.

Bet tuo tarpu visgi matyt, kad kapitalistams riestai einasi su politika, kadangi jie jautėsi jog turi išpildyt prizadėjimą, ko niekad jie nedarydavo iki šiol.

Kompanijos vienok tą savo darbą pavadino geradėjyste ir aiškina, kad pabrango valgo mi daiktai, tai dėlto pakėlę darbininkams algas.

Traukinių susidurimas.

Woodville, Ind. Susitikę ant vienu vėžių du traukiniai susimušė ir kilo gaisras, kur žuvo apie 50 žmonių (gal daugiau, nes kiti visai sudegė) ir per 30 liko sužeista. Daugiausiai atėiviai iš Austrijos, tarp žuvusių yra ir lietuvių, ką gali spėti iš pravardžių: Szalis (Šaulis?), Labus.

Naujas trustas.

Bostone (Mass.) visi turtin-gieji pirkliai, kurie verčiasi

žuvų prekyba, susitvėrė į vieną didelę kompaniją, kuri bus ne kuo kitu, kaip tik trustu, turinčiu tikslą — apimti kontrolę ant visokių žuvinių išdirbinių prekių. Ji vadinsis „National Fisheries Company“ ir bus inkorporuota Maine. Prie to naujo trusto prisidėjo jau Jon R. Neal & Co., Edward A. Rich. Watts Conk & Co., Philips Co. ir New England Fish Co.

Na, tai prezidentui Roozeveltui vėl pasidaugino darbo: da senų trustų vargšas neišnaikino, o jau nauji gema!

Vagystė

San Francisco.

Pranėša, kak San Francisco miesto valdyba apsivogė paglemzdama \$1,000,000 (1 milijoną) dol. aukų paskirtų nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo. Roozeveltas pats vedas tardymą ir sako nieks iš kaltininkų neištruksės. Viens teismo „Jury“ (balsuotojų) sąnarys atsisakė dalyvauti sprendimuose, bet niekaip nenor pasakyt, dėlko.

Iš lietuvišku dirvu Amerikoje

Chicago, Ill. Spalio 28 d.

Simano Daukanto gimimo dienos apvaikščiojimas su prakal-bomis parengtas „S. Daukanto Dr-stės“. Salėj susirinko žmonių daugybė, kaip iš įvairių draugysčių, teip ir pašalinių. Prakalbos prasidėjo apie 5-tą valandą po pietų. Kalbėtojai buvo iš įvairių draugysčių kaip tautišku, teip ir bažnytinių. Be vietinių kalbėtojų, buvo B. Balaivičia Valparaiso universiteto studentas. Tarp prakalbų buvo deklamacijos ir dainos, kas didžiai žmonėms patiko. Kalbėtojai beveik visi privedžiojo iš lietuvių gyvenimo Amerikoje ir nurodė, kad lietuviai daugiausia prisirišę prie bažnyčių ir karčiamų, daugiau apie nieką nesirupina ne apie mokslą ne apie tautišką susipratimą, daugelis visai

ištauto. Merginos buvo labai nupeiktos, kad nesistengia į gauti mokslo, nes moterių apšvietimas, tai tvirtas pamatas civilizacijai. M. Damijonaitis, iš Dauk. d-tės, savo kalboje nurodė didžiai svarbiu dalyku turėti vienybę draugystėms nežiurint ant jų uzvardijimų ar šventųjų vardais ar tautos didvyrių. O dirbti dėl tautos labo visiems lygiai reikia. Užmanė, kad Chicagos lietuviai pabudavotų sau svetainę mitingams ir mokyklai. Laukiene savo kalboje privedė atsitikimus kaip moteris Rusijoje kovoja už laisvę lygiai, kaip ir vyrai ir užmanė, kad būtų padaryta kolekta revoliucijos naudai. Perėjus mergaitėms per salę tapo surinkta \$12.20.

Chicagietis III.

Is Pottsvilles kalėjimo.

Kelios savaitės atgal šiame kalėjime buvo apie kelias dešimtis lietuvių, o dabar tik keliolika liko ir taip šiuo laiku mažai ateidinėja lietuvių. Lietuviai, čia patekę daugiausia nemokanti rašyt, nė skaityt. Yra kalėjime knygynėlis, susidedantis iš 92-jų knygelių įvairaus turinio. O kas link laikraščių, tai turim užtektinai, aš gaunu „Vienybę“, „Kovą“, „Viltį“, „Lietuvą“ ir „Kataliką“, o „Saulę“ ir „Žvaigždę“ tai kiti vaikinai gauna. Ateina ir vienas mėnesinis laikraštis Vaistininkas.

Šiam kalėjime yra ar 8 staklės, ką audžia karpetas ir vienos — ką audžia drapanas kaliniams; yra 8 mezgamosios mašinos, ką pančiakas mezga. Šituos visus darbus atlieka kaliniai, prie kiekvienos mašinos po du dirba, iš jų daugiausia yra lietuviai ir lenkai. Šią vasarą susirgo ant proto keli vyrai, iš kurių buvo vienas lietuvis. Čionai tupi ir viena moteris lietuvė.

J. Supaila.

So. Boston, Mass. Neseniai Bostone susitvėrė rusų socialdemokratų kuopa ir trumpu laiku atsižymėjo savo narsiais darbais. Jie norėdami susipažinti su kitoms tautoms išbėgusioms iš po caro jungo, tam tikslui parengė koncertą. Koncertas turėjo būti nedėlioj, bet veltui: miesto majoras nedėliomis neleido žmonėms linksmintis, atsakydamas delegatams, kad jums Maskolijos išėiviam, girdi, negalima tą leisti; pakol M. Gorkio, sako, nebuvo Amerikoje, rusų revoliucijai simpatizavau, bet išgirdus Gorkio kalbą, užšalo mano širdis prie visų Maskolijos pabėgėlių, nes esą visi užkrėsti socializmo bacyla... Koncertas tapo su dideliu intuzijazmu praleistas. Spalių 30 d. kaipo paminėjimui metinių sukaktuvių caro manifesto. Ta pati kuopa atsišaukė, kad parengti tarptautišką mitingą. Ant mitingo buvo kalbėta: Aidas revoliucijos Maskolijoje, — šiose kalbose: maskoliškoje, latviškoje, suomiškoje, armėniškoje, vokiškoje ir angliškoje. Bostono lietuviai neėmė jokios dalies; toki darbais, dalyvavimas tarptautiškose susirinkimuose pakeltų mūsų tautą, bet kaip regima Bostono lietuviams inteligentams ir tautiečiams vieton širdies guli pinigų maišeliai. Jie taip į lietuvius-darbininkus žiuri, kaip tas majoras į Maskolijos pabėgėlius.

Pagaliaus ir lietuviai-darbininkai mėgsta vien šaudyti į cielius; padiskutavo apie korporacijas ir mislija, kad socializmas užbaigtas.

Iš 4 tukstančių Bostono lietuvių išėmus kelis vertelgas, visi proletarai. Už tai turėtų būti didelė socialistų kuopa. Bet žmonės neturi supratimo, skaito save ponais, kad gauva uždarbį, ir beponaudami užia po karčiamas.

Negalima pamiršti kaip apsilankęs drg. Žagaras, atstovas

L.S.D.P., dalino atsišaukimus „Vorai ir musės“. Aš pataria: nesvaidykite kiaulėm per lū, kad joms ir pelai yra geri...
Vergas.

Easton, Pa. Klaidos pataisymas. — „Vien. Liet.“ N45 korespondencijoje iš Eastono, Pa., pasakyta, kad tarp svečių surinkta \$48.91, turi būti: \$18.91. — Pasilinksminimas traukėsi iki 12 val. nakties, o ne iki rytui.

Pinigus buvo tarta siųsti Dudai, bet nežinant jo adreso, traukėsi ilgai ir tada tapo pasiųsta „Kovai“, kur ir aukautojų vardai bus pagarsinti.

Vardan 42 k-pos L.S.P.A.

J. B. Jusaitis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Apie ką turime pasikalbėti per rinkimus.

Čionai pranešu kelis žodžius apie kuriuos vertėtų pasikalbėti per susirinkimus renkant komitetą, gal tai kurie turi gerų įnešimų, naudingų draugystei.

Apie dalinimą knygų Lietuvoje. Pirmą leidimo spaudos Lietuvoje, mes mėginome dalinti knygas Lietuvoje su pagalba Prūsų lietuvių, tam turėjome ir komitetą išrinkę. Vienok dalinimas knygų parsiejo labai sunkiai, nors ir dovanai jas ten duoda, bet parnešti iš Prūsų į Lietuvą gana sunkiai atsieina. Draugų aktyviškų Prūsų Lietuvoje visai mažai yra ir ant jų nuolat atkreiptos akys vietinės policijos ir daromos nuolatinės kratos, taip, kad ir be mūsų knygų jie turi įkvailiai baldos. Vienok jie yra išleidę daug mūsų knygų į Lietuvą duodami dovanai prie laikraščių ir daugelį davė knygnešiams dovanai, kurie, žinoma, pernešę pardavė, nes kas-gi

jiems užmokės. Knygos tokios buvo nešamos už kurias paėmė pinigą drukoriai ir kurias pardavinėjo.

Atgavus spaudą C. Komitetas mėgino pasiųsti knygų per caro tarnų rankas—per cenzurą, bet darbas buvo veltus, nes kaip nuėjo į Varšavą, cenzura davė žinią, kad tos knygos negali eiti į Rusiją, geriau į Lietuvą, dėlto turėjome atgal susigražinti. Nuo to laiko iki dabar nemėginam leisti, vertėtų pamėginti, nes jau rodos ir ten eina gana laisvi raštai. Knygynėliams centro komitetas visus siunčia kur tik gauna užprašymą, bet sujieškoti tokių vietų dar iki šioliai neužsiėmė. Gal būtų gerai pagarsinus T. M. D. po Lietuvos laikraščius, kad ten esanti knygynai susipražintų su T.M.D., tada kaip atsišauktų, galima būtų tiesiog nusiųsti.

Apie du šimtu.

Apie du šimtu dolerių duotų mokytojų biurui, išleidimui Geografijos arba Aritmetikos, nėra kas daug kalbėti, pinigai yra paduoti išleidimui knygos pagal patarimą Literatiško Komiteto ir tas turi liktis taip užbaigta; kaip išleis knygą, tai mes gausime mūsų sąnariams po knygą. Andai rašiau „Vienybėje L.“, kad pasiųstas laiškas iš Vilniaus pas vieną iš Lit. Kom. sąnarių į Sheandoah, dingo ir jokio atsakymo negavau gal ir dabar kur užkištas stovi. Vertėtų pažiūrėti.

Apie naujus įstatus.

Tiesa, būtų gerai turėti daugiau įstatų, kad žinotume kaip darbuotis ir kas ką turi veikti, bet atsiminius, kad įstatai labai sunku mums padaryti be susivaziavimo; taigi vertėtų pasikalbėti apie susivaziavimą ir apdirbimą įstatų. Rodos tuom tarpu įstatai mažai gero mums padarys, nes svarbiausias reikalas yra tas, kokias knygas mes turime platinti, o T.M.D.

išleidžia tokias knygas, kurios pereina per rankas jos Literatiško Komiteto. Iki šioliai išėjo geros knygelės, ir toliaus joms kelio niekas neužstos, kad tik rankraščių rasis. Bet susivaziavimas butų labai gerai ne tik dėl įstatų, bet ir šiaip dėl geresnio sudrutejimo. Tariant apie susivaziavimą reikia spręsti kada ir kur.

Apie siuvamą mašiną.

Siuvama mašina padovanota draugo Strimaičio, yra nauja ir gera mašina, stovi dabar pas draugą Antaną Bernotą Worcesteryje, labai geroje vietoje. Draugas Strimaitis mašiną paskyrė vien tik išleidimui knygelių, o kad tam pinigų dar nepritruko tai teip ir stovi nepajudinamam turte. Turėjome kelias lioterijos ant įvairių daiktų, šią žiemą galėsime ir mašiną išleisti, tik nežinia kaip gal buti siuntinėjant tikietus, nes jau keli papulė į valdžios rankas. Gal geriau tą atlikti vienam mieste. Gal Worcesterio kuopa apie tai pasirūpinę, kad mašiną išleisti ant tikietų.

Apie šelpimą revoliucijos.

Paskutiniu laiku T. M. D. turėjo nemažai užmėtinėjimų, kad nešelpia revoliucijos, bet ištiesų mes nors negana sušelpem revoliucijos reikalus, bet galim sakyti, kad daugiausiai, ne kaip kokia kita organizacija Amerikoje; neturėdami 2000 sąnarių, davėme arti keturių šimtų dol. Vienok turime taikintis su mūsų užmėtinėtojais ir darbuotis pagal mūsų geriausią išgalę. Per rinkimus Centr. Komiteto draugai pasirūpė kiek galėdami, kad didesnius susirinkimus sušaukti ir revoliucijai aukų parinkti. Niekas negal duoti šitam reikalui per daug ir niekas negal duoti per mažai, kožas centelis eina geram reikalui. Su tais, kurie išmėtinėja

mums, neturim bartis, laikas viską permains ir vėl broliškai darbuosimės kartu visi, kaip išmoksime žodžius: kur vienybė ten ir galybė. Bet ar išmoksime?

Nauji raštai.

Siomis dienomis rengiama dvi knygutės į spaudą viena Jono Mačio eilės, antra — kas tai yra revoliucija, abidvi rūpina mūsų Literatiškas Komitetas, kaip greit nutarsime, kiek spauzdinti, teip greit paduosime į spaudą. Jono Mačio eilės yra antras puikus rinkius eilių, panašus į Vaičiūčio. Tik pasirūpinkime sukurtinti kuopas iš miego.

Su guodone

M. Paltanavičia, prez.

Atsakymas Naujokui.

„Vienybės“ N.43 reikaluose T. M. D. Naujokas neteisingai kalba apie 4-os kuopos susirinkimą. Ekstra-susirinkimas 4-tos kuopos T. M. D. buvo sušauktas oficiališkai per organą „Vienybę“, reikalaujant k-pos prezidentui ir sąnariams, ne dėl sukėlimo d-tėj mišinio, kaip Naujokas rašo, o vien dėl labo T. M. D. Susirinkiman pribuvo didesnė pusė kuopos sąnarių, kaip—kurie užsimokėjo savo duoklę; tapo išparduota 10 knygų T. M. D. Tai matyt, kad susirinkimas atsiuvo legališkai, o ne teip kaip Naujokas sako „aš ir tu“.

Toliaus Naujokas meluoja buk aš vos sykį užsimokėjau į T. M. D. 60c. prisirašydamas 1902 m. Sunku atspėti, ką Naujokas norėjo atsiekti, rašydamas tokią melagystę ir niekniekį. Aš prisirašiau prie T. M. D. pabaigoj 1903 m., Spalio 25 d. žiur. „Vienybės“ N47 1903 m., ir Naujokas pats priėmė ir knygoje kuopos pakvitavojo pusl. 21; potam 1904m. vėl užmokėjau Naujokui 60c. pakvitavota, nors knygoje jau ne įrašė, bet žiur. „V. L.“ N40

—1904m. Toliaus nemokėjau vien dėl to, kad kasierius Naujokas nebuvo užstatęs kaucijos už T. M. D. pinigus ir tarpe sąnarių dėl to dalyko buvo didelis neramumas (žiur. „V. L.“ N,27—1905m.); kaip mūsų teip ir kitos kuopos (Baltimoras—„V. L.“ N40—1905m.) buvo nutarę nesiusti daugiau pinigų kasieriui Naujokui, o laikytis kasoje pas save, kol pinigai T. M. D. nebus apsergėti. Kaip tas atsakančiai pasibaigė, tai prigulintį savo mokesį \$1.20 už 1905 ir 1906 m. pasiunčiau Money Orderiu N.1563, centr. kasieriui p. Kazunui. 4-tos k. T.M.D.

Sekr. A. Lesniauskas.

Apyskaita apie išleistus agitacijai pinigus.

(Darbų dalis Liet. Dem. Part.)

Agitatorių kelionės.

1. Gruodžio mėn. 1905 m. 1 agitatorius per 3 nedėles Šventėnų pavieto įvairias vietas..... 30.00
2. Gruodžio pabaiga ir pradžia Sausio 1906 m. 1 agitatorius beveik visa mėnesį keliavo į Kurtuvėnus, Užventį, Pavandenį, Varnius, Žabėnus, Telšius, Alskėdžius, Plungę, Kulnius, Veviržėnus, Svekšnų, Pajanus, Šilalę, Kaltinėnus, Nemokščius ir Raseinius, išleista..... 33.75
3. Gruodžio 15 d. 1905 m. 2 agitatoriai..... 8.00
4. Gruodžio mėn. 1905 1 agitatorius per 2 nedėlias į Vilniaus guberniją; Tverėčius, Melagėnus, Daugeliškius ir kitas vietas..... 15.00
5. Sausio ir Vasario mėn. 1906m. 1 agitatorius per 2 mėnesiu keliavo į Ukmergės pavietą; Sėtus ir kitas vietas..... 17.00
6. Gegužės mėn. 1906 m. 1 agitatorius į Garliavą ir Senapilę..... 13.50

7. Birželio mėn. 1906m. 1 agitatorius per 2 nedėles į Žemaitiją, Telšių ir Šiaulių pavietus..... 15.00
  8. Birželio mėn. 1906m. 1 agitatorius per 4 nedėles į Kauno Šiaulių ir Telšių pavietus, į Seredžių, Jurbargą ir kitur..... 40.00
  9. Birželio mėn. 1906m. 1 agitatorius į Šventėnus.. 2.64
  10. Liepos mėn. 1906m. 1 agitatorius ½ mėn. į Suvalkų gub., Senapilės ir Vilkaviškio pavietus. Sutvėrė kelias L. V. S. kuopeles, sakė viešą prakalbą, dalino atsišaukimus, spalankė keliolika dvarų kur reikalavo įsteigti, iš dalies ir įsteigė mokyklas ir knygynėlius ir tt. Nekurį laiką darbavosi dviejuose sukalėjimo draugu..... 46 46
  11. Liepos mėn. 1906m. 1 agitatorius į Šiaulių pavietą, Kuršėnus, Papilę, Telšių pav. Sėda ir kitur, ir į Raseinius..... 20.00
  12. Rugpiūtės mėn. 1906m. į Kauną ant Mokytojų Sąjungos susivaziavimo..... 3.83
  13. Liepos mėn. 1906m. 1 agitatorius 1 mėn. į Panevėžio ir Ukmergės pavietus, Vabalninkus, Biržius, Kupiškis..... 30.00
  14. Liepos ir Birželio mėn. 1906m. 1 agitatorius 2 sykiu keliavta į Ukmergės pavietą; platino literatūrą ir tvėrė L.V.S. k-pas 25 66
  15. Pragyvenimui agitatoriaus paleisto iš kalėjimo, agitatorių reikalams, ir kitoms smulkmenoms kaipo ir korespondacijai 80 12
380.96
- Kaliniam ant rubų knygų pašportams, nuvažiavimui į vietą..... 150.00
- Už gydymą vieno agitatoriaus policijos sužeisto prie uždarinėjimo mokyklų..... 31.90
- Janin..... įvairioms agitacijos kelionėms.. 142.80
- Išleista rublių 705.66

Be šitų pinigų išleista dar rublių..... 1600.00

Apie juos plačiau garsinti tegalima vėliau.

Liet. Dem. Partijos
Komitetas.

PROTESTAS.

Lawrence, Mass., U. S. A., lietuviai susitelkusieji į draugystę Lietuvos Sunų ir pašaliniai, viešam susirinkime spalio 21 d. š. m. apsvaistydami reikalus savo tėvynės Lietuvos, atbūndančios iš šimtmetinio miego priėmėm sekančią rezoliuciją, ir tuomi prisizadam savo nutarimus pildyti, paliudydami juos savarankiškais parašais:

1. Kada lietuvių tauta pradėjo kilti su neaprašomu stropumu visose šakose kultūros ir civilizacijos, o pasišventę tėvynainiai nenuilstančiai pradėjo darbuotis tautos labui:

a) Platindami raštus tautiškoj dvasėj tarpe tamsešnių mūsų brolių, vargstančių sodžiuose ir miestų dirbtuvėse;

b) Vaikščiodami patys po žmones ir agituodami gyvu žodžiu, rengdami prakalbas ir tt., nežiurėdami ant bausmių, išskaitytų jiems už jų tokį darbą;

2. Kada prabudimas mūsų pavergtos tautos kaip žaibas aplėkė visą pasaulę ir panašus perkuno trenksmui balsas atsiliepė prie kiekvienų lietuviškų durelių, apskelbdamas visiems naują erą mūsų istorijos;

3. Kada lietuviška žemelė paraudonavo apšlakstyta krauju tėvynainių, atsidavusių aukurui atgyjančios tautos;

4. Kada kiekvieno lietuviavo širdis pradėjo gyviau plakti, matant žingsnius, kuriuos mes pavergtieji vien per savo energiją padarėm;

5. Kada mes paregėję šviesą, kuri per šimtmečius mūsų padangės neapšvietė, pradėjom žengti keliu vedančiu prie laisvės;

6. Kada jau net muzulmoniškios tautos, tie vergijos, despotizmo ir prietarų daigai, pradėda žengti tuo palaimos keliu, kur žmogui yra atiduodama kas jam priklauso: laisvė, žmogiškios tiesos, tiesios gyvenimo;

1. Tada tarnai juodosios viešpatystės sukruoto visi naikinti pasistengimus atbudusių žmonių;

2. Tada tie vaikai despotizmo, nešančio priespaudas vargus ir ašaras, sukruoto palaikymui savo viešpatybės:

a) Tie sargai žemiškos pekelos, matydami, jog neapvaldo žmonių, užsivalkstę mandieras, su durtuvais rankose, atlieka darbą, kokį kunui gyvam esant atlikti negalėjo ir tokiu būdu stiprina caro sostą, ant žmonių kaukolių paremtą;

b) Dėlto tie caro ir jo kruvinų sebrų tarnai, apsilvilkę sultoną, susijuosę Pranciškaus juostomis, pasigriebę kryžių į rankas, kaipo ženklą savo darbų, kuriuos jie atliko ir taikosi atlikti užgesinę visus savo žmogiškus jausmus, nuodais jezuitiškos neapykantos griebėsi už darbo, idant savo nuodingais darbais: pamokslais, literatura ir asabiškoms agitacijoms sulaukyti žengiančią pirmyn žmonių;

3. Tada, lietuvi, apsižvelk Lietuvoj, o pamatysi arkliavagius teisdarius, paleistuvius kunigais, didžiausius nenaudėlius valdininkais, sąnarius nuod šimtmečių pagarsėjusius savo banditizmu, giminių žmogždystėmis, perkrikštais iš didžiausiųjų priešų mūsų tikybės, bedėvinčius rubus ir kepurę lietuviško vyskupo;

4. Tada, kada eina apie buvį tukstančių žmonių, ir apiebuvį ir puolimą žmogždžiškios valdzios, Petrapilės kacapas su Kalabrijos kerdžiumi suranda mums lietuviams geriausius valdininkus: prisiunčia savo bauriausius tarnus surankiojęs iš už

Kaukazo, Irlišiaus, Lenos, suranda mums bauriausius laisvos dvasios trąmdytojus net muruose Tiraspoliaus ant Volgos krantų, suranda nuodus, kuriais užčiepinus, net lietuviška žemelė pagimdo išgamas, pardavėjus savo tėvų krauju apšlakstyty šventenybių: lietuviškos kalbos, papročių....

Ir teip suradę visokius išmatus draugijos, augytinius svietiško ir dvasiško despotizmo, palaikytojus molocho, siunčia Lietuvon, o jūs Lietuvos sunų klausykit jų!

Šekit jums, lietuviai, valdininkus, išperas XX šimtmečio traicės: caro, popiežiaus ir jų dvasios palaikytojus molocho. Šekit! džiaugkitės visokiais Sobakiniais, Žulikovskiais, Vorovais etc.!

Nenorite jų klausyti, netikit jiems kaipo vaikams naujosios traicės! Štai dar jo mylista vyškupas Roppas, sudejęs rankas su veidmainišku nusišypsojimu ateina jūs dušių ganyti, o rasit ir tam žmogždžių tarnui nenorit tikėt, nes jis perkrikštatas! O štai ir kitas Lietuvos nevidonas, pralotas Antanaviečius, su nauja Lietuvos juodašimčių konstitucija užkišta už kepurės šv. Jono.... Džiaugkis, lietuvi, jei da akių nepratrynei!

Bet mes ant to kiteip žiurime! Mes numetėme akinius nuo akių, kurias lengvai davėmės aptraukti priešistoriškais mythais, ir kaipo žmonės XX šimtmečio, kaipo žmonės trokštą laisvės žmonijai ir mylį savo gimtinį kraštą Lietuvą mes vienbalsiai ištariame: Šalin iš mūsų krašto jūs šiaurės vaikai, su visomis jūsų nedorybėmis ir ištvirkimais! Eikit iš kur atėję, idant rustybės ir keršto ranka jūsų nepalytėtų!...

O jūs beširdžiai gyvunai orientališkuose ploščiuose su Pranciškaus virvėmis ant pilvų, pasiuntiniai Kalabriškų banditų ir ištikimiausi tarnai Petrapilės žmogėdžių konsis-

torijos, temdytojai auštančios šviesos, vergai inkvizicijos, su žalčio išdavėjo mina ir kryžiumi rankose, — kas jūs laukia? Kas nuplaus, Roppe, Antanavičiaus, jūsų purvinus darbus? Ar tai jūs tikit, jog įstengsite palaikyt mūsų tamsiąją liaudį savo retėžiuose ir tas tėsiai ilgai, arba kad jūsų darbų niekas nemato, negirdi svietas verkemo ir į dangų atmonijimo šaukiančių balsų tų, kurie dėl jūsų išdavinėjimų ir šnipinėjimų sugrūsti kalėjimuose? Ar tai jūs tikitės ilgai dar savo nelemtą darbą varyti: naikindami lietuvių dievnamiuose, atstatinėdami nuo vietų bent kiek žmoniškus jausmus turinčius kunigus, kaip tai atsitiko su kunigu Jozapu Ambrozevičia?

Ne, tas darbas turi prieit galą, o jūs gaivalai, kuriems enciklopedijoje negalima surasti vardo, už jūsų darbus priešais lietuvių, už pardavinejimą mūsų brangios tėvynės, už ašaras ir vargus per jus ant tukstančių šeimynų užtrauktus, laukia užpelnyta bausmė.

Saulė nešviestų ant galvos žmogaus, kurs drovėdamasis vadintis Lietuvos sunum, leistų tokiems jūs begėdiškiems darbams mūsų šventos Lietuvos padangėj plėtotis. Bet pakol jūsų nepasiekė dar ranka keršto, mes paniekos pirštine mesdami jums į akis, šaukiam: Gėda, jums, žmonių pardavėjai, gėda, jums, lietuviški išgamos; gėda jums, gėda!...

Vardan Dr-tės L. S.:

Pirmsėdis P. Čiras,

Prot. sekr. Zyg. Jankauskas,

Izdininkas M. Kondraitis.

Jurgis Baronas,
— keliaujantis agentas —
„Vienybės Lietuvninkų“.

Isz visur.

Varšavoje tapo kareivių nušautos 3 ypatos, kur pasivadinę save revoliucionieriais, buvo nuėję į vieną sąkrovą ant Nalėvkos gatvės ir norėjo ją išplėsti.

Maskvoje policija sušnipinėjo vieną teroristą, kuris pirm kurio laiko apsigyveno čia su užrubežiniu pasportu. Kitą jo draugą norint žandarui suimt, išsitraukęs revolverį užšovė žandarą ir tada persišovė pats save.

Amerikietis Peary, keliavęs prie šiaurės poliaus, nukako 34 angl. mylias toliau už kitus; jis pasiekė 87 laipsnį ir 6 min., kuomet Nansenas 1895 m. buvo toliausiai į žiemus nuvažiavęs tik iki 86° 14'. Peary kompanija palikus laivą „Roozeveltą“ tarp ledinių kalnų ėjo ir šunimis važiavo tolyn, bet bado ir šalčio prispirti turėjo grįžt atgal. Peary telegrafavo lapkr. 2 d., jog grįžta į Ameriką.

Italijos socialistų susivaziavimui (Ryme) paduota centro sekretoriaus apyskaita parodo, kad paskutiniu laiku partijos narių skaitlius sumažėjo, iš 485,000 tebėra 41,264. Atskiriose provincijose ir miestuose gana skaitlingos organizacijos; pavz. Emilia turi 14,955 organizuotus darbininkus, Piemont — 6,240, Lombardija — 5,945, Toskana — 3,770, Venecija — 2,055, Ligurija — 1,915, Sicilija — 1,088; kitose vietose — apie po 1,000 narių.

Partija turi tris dienraščius: „Avanti“, „Giusticia“ ir „Giornaleto“. Paskutinysis lig laikui sustabdytas. Be to išėina kiti 8 socialistiški dienraščiai, nepriklausanti partijai. Savaitinių laikraščių italų socialistų partija turi savo prieziuroje 78. Be to yra ilga eilė laikraščių radikaliskų, pritanančių socialistų judėjimui.

Augščiausias Maskolijos karės teismas patvirtino nuosprendį, išduota kapitonui Bolgakovui, kurs turi sėdēt tris metus tvirtumoje („kriepost“), už platinimą revoliucionieriškų pavalgų tarp rusų suiminių Japonijoj. Bolgakovas buvo viens iš Port-Arturo apginėjų ir yra gavęs šv. Jurgio orderį ir aukšinę šoblę už karzygišką atsižymėjimą apginant tą „neįveikiamą“ tvirtumą. Mat ir valdžios tarnai virsta į revoliucionierius.

Aukos.**Revoliucijos reikalams.**

Nusiųstos C. K. Š. R.

Iš Braddock, Pa.

Aukos surinktos pas Joną Žukaucką ant krikštynų jo sunaus Simano. Vardai aukautojų. A. Lieponis \$1.00; J. Bungardas 50c.; P. Janulevičia 50; K. Leonavičia 25; J. Žukauckas 25; J. Benulis 25; J. Bilaitis 25; Celkis 25; S. Brizgis 25; A. Atmanavičia 25; V. Varnagiris 25; Ir smulki auka 10.

Iš viso yra \$4.10

Iš tų pinigų atitraukėm 10c. ant krasos kaštų, o likusius paskyrėm sekančiai: \$2.00 Kankintiniams, ir \$2.00 Liet. Social.-Demokratų Partijai.

Su guodone K. Leonavičia, 5. X. 06. Priėmiau \$4.00

T. Dudas.

Apskialbimas.

Oras ir vasaros laikas tai yra sveikiause dalis metų, sulyginant su kitais perijodais; per tai mes žemiaus pasirašę, apart dienos ofiso valandų, tik du vakarus ant sanvaitės, priėmėmėme sergančius vakarais. Vienok užstojus rudens veik žieminiam nesveikam laikui ir tankaus mainimosi nevseikoro, tad teip labai sergančiu skaitlius pasididino ir tiek daug atsilanko ir atsišauke pagelbos, kad pirmiaus gydymo laikas, pasirodė dabar per

trumpas, už tai apart dieninių valandų kasdien iš ryto nuo 10 iki 5 valandai po piet. Nedelioms nuo 10 iš ryto iki vienai valandai, o vakarais tai vietoje kaip pirmiaus buvo tik du vakarus ant sanvaitės, tai dabar nutarta pasiliko net keturis vakarus ant sanvaitės užimti gydymo tai yra kožną Utarninką, Seredą, Ketvergą ir Pėtnyčią nuo 7 iki 8 vakare bus atidaras Instituto ofisas, idant daugybes atsišaukusių, butų daugiau laiko ir suteikti reikalaujantiems geriausią patarnavimą ištyrimui lygų ir sutaisyt vaistus tinkamus, sugrazint sveikatą, nesigailint ne pasidarbavimo ir gerų vaistų dėl labo sergančiu, atsišaukus ar asabiškai arba aprašant ligą per gromatą.

Su pasišventimu

Dr. E. C. Collins Medical Institute, 140 W. 34-th str. (Broadway and 7-th Ave.) New York City, N. Y.

Susirinkimai.

Susirinkimas T. M. D. bus 25 d. lapkričio pas Juozą Anskį, Glen Lyon, Pa. Svarbūs reikalai, susirinkite.

Komitetas.

Susirink. 4 kuopos T.M.D. New Yorko—Brooklyno nedėlioj, 2 d. gruodžio, 4 val. po pietų sveitainėje 73 Grand str. Bus apsvarstymas daug reikalų, teip pat rinkimas centr komiteto. Visi sąnariai teiksītės pūbuti ir atsivesti naujus prisirašyti.

Sekr. A. Lesniauskas.

St. Louis, Mo., 44 kuopa L. S. P. parengia didelį viešą susirinkimą su prakalboms ir deklemacijoms, po adresu: Harugari Hall, kampas 10-tos ir Carr str., 25 d. lapkričio, 1906 1 val. po pietų, kalbėtojais kalbės: lietuviškai, angliškai ir rusiškai. Todėl užkviėciam atsilankyti visus lietuvius ir lietuvaites ant vienintelio darbinikiško susirinkimo.

Komitetas.

Tiktai unija izzlaimi visatiną ramybę.

Ir mainų darbininkai turėtu but link smi parodydami savo prielankumą.

Neseniai laikytoj prakalboj prez. J. Mitchellis kalbėjo apie reikalngumą, kad anie tūkstančiai darbininkų kasmet pribunanti į anglies šalį, laiku įgytų apšvietimą. Cia atsime nam, kokios sunkenybės stojas prieš žmogų naujai pribuvusį nemokantį šios šalies kalbą ir budus. Tai galima pasakyti apie mūsų žmones. Jie čionai pribuvę atranda, kad daug reikia jiems mokintis.

Tie vienok, ką atvažiuoja į anglies kraštą ir čionai kasyklose darbą gauna, viename dalyke naudingiau stovi ne tie, ką fabrikuose darbą randa. Tai yra, jiems siulosi proga prisirašyti prie mainierių unijos ir tosios didelės organizacijos susirinkimuose patirti daug kas jiems ant didelės naudos išeis.

Unija labai pasirupina apie šituos darbininkus. Ji nori, kad jie nueitų ant vietinių unijos mitingų ir ten savo kalboj patirs, kas jiems reikalinga žinoti. Už tai geriausias daiktas prisirašyti prie unijos ir nueiti ant mitingų, kuriuos laiko ta unijos šaka. Tokiu budu jis patirs viską. Jeigu kyla jam koki ginčai kasykloje, unijos urėdninkai bus gatavi taikinti, kur taikinti galima. O lygiu laiku, nueidamas ant mitingų, išmoks angliską kalbą daug greičiau, negu neprigulėtų ir tik nuo kokių savo draugų turėtų mokintis.

Prigulejimas prie unijos išmoks jį pasitikėti ant savęs, o jeigu norės pastoti valstičiu, tai per uniją daug greičiau išmoks apie ukėsystės naudą ir pareigas, nē koku nors kitu budu.

Už tai sakom savo tautiečiams, atėjusėms ir ateinančioms į šitą kraštą, kad neuztruktų nē dienos prisirašyme prie mainierių unijos ir pasi-naudojime iš visoko, ką toji suteikia.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziaudien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tęsa.)

įsteigimui liaudinių mokslainių miestuose, kaip lyginai įsteigimui augštesnės apšvietimo įrėdnės Vidžemyje. Bagotesni ukėssai miestų, kurie tuomet vienval su Vokietija buvo susinėšimuose, kur tuomet nauja šviesa apšvietimo platinosi, turėjo savo vaikus siustinėti į Vokietiją dėl mokslo. Ypačiai tuomet garsi buvo mokslainė Treptove Pamariuose, kur daug vidžemiškių mokinosi ir iš kur mokslas Liuterio tapo parneštas į Vidžemį. Rods arkivyskupas Rygos, Kasparas Lindė (1509—24), liepė savo dvaruose žmonėms poterių mokintiesi, ir neišmokusius rykštėmis pliekdino, bet tai mažai ką zenklino ir neilgam tepateko. Laukininkai nežinėje bei prietaruose žliugėjo. Už tai apsiėjimai buvo nežmoniški, kaip ritterių, teip kunigų, ką liudyja skeletai, rasti užmurytais sienose zokono pylių, ir bažnyčių bei klioštorių, k. a. Jokubo bažnyčioje Rygoje, sklepe pylies Arensburgo ant Oezelio salos, pylyje Ass Estijoje, pylyje Révalio, muruose pylių Hapsaliuje ir Veisenšteine, pylyje Vesenberg, pylyje Rygos (Monum. Liv. ant IV. p. 123), bažnyčioje Arraše. Dėlto, ritterija ir kunigija, kaip piktžolės, kurios kožną sėklą dorybės ir žmoniškumo nustelbė, brendė dabar pačios ant rusčios mirties. Pataikavimas išdidumas, grazna ir girpelnystė, lėbavimai begalo ir kekšystė — tai buvo kvietkos anuometinės draugijos. Kekšystė bei svetimoterystė čion nekuomet nebuvo baustos nė per įstatymus, nė per vyskopus, nė per ponus.

„Rods Vidžemyje ritteriški ir neritteriški kunigai, su tikra prajauta išlaikymo savęs, buvo darę ką galėdami, idant kožną šviesą apšvietimo atgrasinti nuo paveizdingos valstijos; per stropiai uždarytas langavėres vienok šian ir ten spindulys saulės perlindo ir buvo silpnutę šviesą paplatinęs viduryje plataus kunigiško triobėsio. Sujudėjo silpnas dvasiškas gaivumas, kurs, negalėdamas viešėti pustamsoje, jieskojo svetur šviesos ir šilumos“ (Rutenberg).

Jonas Bugenhagen ir Andrius Knoepken buvo įsteigę Pavakiuose mokslainę Treptove, kur per ilgus metus mokesi jaunuomenė iš Vidžemio miestų, ypačiai Rygos. Nuo 1517 m. mokintojai, prislinkę prie Liuterio, tojo mokslą įteikė ir savo mokintiniams. Kad 1521 m. Treptovė mokytiniai neapšiejo be dalyvumo sumišime prieš šv. Antano zokoninkus, vyskupas Erasmus v. Manntenfel baudė kaltininkus, uždarė mokslainę ir mokintojus išvijo iš savo vyskupijos. Knoepka, pagal Melanchthono patarmę, traukė į Rygą su jaunuomene ir ten ją toliaus mokino su tokia pasekme, jog jau 1522 m., po priedanga burmistro Durkopo Petrinėje bažnyčioje disputus laikė su popiežiškiais kunigais ir galiaus pastojo arkidijakonu prie Petrinės bažnyčios (+1539) ir daug užsipelnė dėl praplatinimo protestonybės.

Iki puolant zokono valstijai Vidžemyje nebuvo spaustu, vės!!

Ypačiai reformacijos svarba guli tame, kad įvyko Vidžemyje reforma mokslainės, kuri dabar tapo visiškai išveržta iš

rankų katalikiškų kunigų ir pagal reikalus naujos gadynės suorganizuota. Dėl to mierio дума 1529 m. pašaukė draugą Erasmo ir Liuterio, Jokubą Battų, sunų Zeelandišio buro, į Rygą ir paskyrė jį rektoriumi naujai organizuotos katedrinės mokslainės: Jis rektoriavo per 10 metų ir sodino apšvietimą į širdis ir dvasę jaunuomenės. Po tam jis, kaip kad Lohmuelleris 1535 m., apleido katalikiškai protestonišką dvynvalstiją Vidžemio, ir kad jis 1543 m. vėl tapo į Rygą partrauktas už superintendentą, jis numiręs iš tužbos ir rupesčių, kokių jam prigatavyjo, davė jo paties buvusieji mokytiniai.—Klioštoriai tapo konfiskavoti, 1539 m., atskyrus klioštorių Marijos Magdališkės, kur gyveno dukters ponų, kuris klioštorius po pasidavimo lenkams tapo pavestas jezuvitams.

Kas link mokslainės Rygoje, tai ji įgyjo dotacijas iš dalies nuo sekvestruotų klioštorių, juk klioštorius Pilkųjų Miunyskų Rygoje tapo 1553 m. tiesiok permaintytas į protestonišką mergų mokslainę. Bet jau 1540 m. teip vad. *Bažnytinė Rėda* buvo įsteigta iš mokesčių Dumos ir Seniunų dėl išlaikymo bažnyčių ir mokslainių ir dėl užlaikymo pamokslininkų, kaip ir dėl auklėjimo jaunų theologių, ant ko pats tiktai burmistras Ulenbrock'as davė 10.000 markių. Dėl tolygių mierių, rods 1558 m. tapo per didžiąją gildiją įsteigta su kapitalu iš 1.000 markių, *Pamaldi Dovana* (Milde Gift) ir pavesta ant rėdymo dviems seniunams ir dviem ukėsam. Tas pat įvyko Révaliuje, o gal ir Tarbatoje. Šiaip visose provincijose Vidžemiškės valstijos niekur šnekos nėra apie tolygias įstaigas; pats vienas komturas Duenaburgo, Gotthardas Kettler, rupinosi prikalbinti zokoną ant įsteigimo mokslainės Pernavoje *dėl tengymių* ir dėl to mierio buvo susinėšęs su istorijos rašėju Chytraeu dėl apėmimo rektorato. Pats dalykas prazuvo kilus karės audroms, tačiau jau pati mintis guodoja tą, kuris ją turėjo, pakelia jį augštyn virš jo visos aplinkės; čion privesiu, ką Chytraeus rašo prakalboje į Salomoną Henning'ą (Skriptor. serliv. II. 200):

„Jo kunigaikštiška mylista jau pirm 30 metų, kada jis dar duvo Komturu Duenaburgo, su manimi derybavo per labą Jnrgi v. Sieberg, pylies Rygos komturą: kada gi jis tarėsi įsteigti gerą mokslainę arba gymnaziją Parnavoje, ten šale dailų iškalbos ir kalbų ypačiai Katekismą Summą krikščioniško mokslo stropiai sodinti, ir *nevokiškųjų estų, latvių bei kury vaikų* lotynišką kalbą ir krikščionišką mokslą nuodugnai mokinti ir prirengti ant urėdo pamokslininką ir išmokinti; —kad aš dėl tos mokslainės apsiimčiau buti rektoriumi“.

Čion tai su paguodone stovime prieš vyrą, kuris netik savo gadynę suprato, bet savo šviesa ir drąsa ją pralenkė. Jeigu jis 1526 m. būtų buvęs perdėtinis zokono, arba kada jis pastojo zokono mistru, jei būtų turėjęs laiko dėl reformų, tai gal jis būtų siubuojančią ir išgverusią valstiją pastatęs ant naujos papėdės, kaip kad Albertas Prusijoje padarė.

Karaliaujanč Zygmantui Senini (1506—1548) *Lenkijoje* apšvietimas kilo augštyn. „Netiktai pagal savo didumą ir karišką garbę Lenkija švietė, bet ir mokslai joje pasikėlė iki girtinam augštumui, ko nė vienvalinės karės neįstengė sutramdyti. Poetai, istorikai ir mokslininkai kožname užsiėmime suteikė nesuskaitomus atrodymus žydėjimo mokslų Lenkijoje ir įgyjo visoje Europoje prigulintį pripažinimą. Kopernikas, žmogus svieta, buvo vaiku Lenkijos (polytiškai rods, bet iš

gimimo buvo sen-prusis). Matematikas Vaitiekus iš Brudzevo, autorius veikalo „Commentarius in theoriam planetarum“, —buvo mokintoju Koperniko¹⁾. Krokuvos astrologai išleisdinėjo nuo 1494 m. kalendorius su prognostikomis, labai pajieškomas užrubežyje. Pirklyba lygiu budu kaip pramonė viešėjo Lenkijoje. Dailos, iš Italijos į Lenkiją perkraustytos, pakilo čion iki žymiam augstumui ir įgyjo didelę garbę. Ne tik tai Lenkiją, bet ir svetimas šalis puošė ranka lenkiškų daildarių abrozuose, statuvose ir trobėsiuose”. (Goehring).

Bet už tai, po įtekme Bonos, pačios Zygmanto Senio, iš kitos pusės „viršų turėjo (kaip rašo J. Moraševskis) palaidunai ir bemoksliai: Gamrat'as baustiniais prietikiais su Bona susivienijęs, Branickis liežuvninkas, Noskovskis sukčius, Dzierzkovskis kvailys, Latalickis tuščias girtuoklis, Bučackis paleistuvys, Lukas Górkas nuomėmys, Izbičkis zmogzuda, Uchańskis, Ciffra ir Drohojovskis atskalonai įsipirko ant vyskupysčių. Petras Kmita Sobieńskis iš Visnicos, tapo patikėtiniais Bonos, o buvo godus, sragus, smarkaujantis ir guvus, drauge su tnomi turėjo protą, gabumą ir lavumą vadžiojime žmonių. Su pagelba Petro ir Martino Zborovskių įsitaisė Kmita šalininkus”.

Iš Čechų išvyti Hussitai rado prieglaudą Lenkijoje ir čion platino Liuterio mokslą. Už tai veikia prie Zygmanto Augusto šlektos seimuose ėmė reikalauti, kad atimtas taptų teismas nuo vyskupų, kurie buvo taji prisisavinę, kad vyskupai toliaus neprigulėtų prie senato, kad mokyklos, kunigų žinioje esančios, taptų pavestos svietiškiems žmonėms ir tt. Žinoma kunigija labai tam priesinosi, net be kraujo praliejimo neapsiejo.

Maskoliją valdė Vosylis III nuo 1505—1534 m.; tai buvo sragus valbymieras. Rusija prie jo zengė didoką žingsnį ant kelio progreso. Jis ėjo pėdomis savo tėvo, ir šalis ėjo drutyn, labyn, pasilaikantyn. Galybė kniazų galutinai tapo paveikta, o intrigomis bei spēka valnastys tapo paglemžtos nuo Novgorodo (1479) ir Pleskovos (1510). Autokratija dabar plačiai išsiskėtė. Jis pirmą savo pačią pavarė, o iš antros — Elenos Glinskiutės. mirdamas palikė kudikiu Joaną IV (1534—1581), kurio regente pastojo motina. Kada toji mirė 1538 m., tur-but nuo nuodų, bajorai valdė šalį, patys tarp savęs tasydamiesi, nežiurint į Lietuvį ir Lenkų naudojimąsi iš tos progos. Ivanas augo kaip barbaras, kankindamas gyvulius, sujodydamas moteris ir tt. Jis veikia rizosi išsivalninti nuo oligarchijos, laikydamas absoliutizmą už tikrąjį jieškinį. Jau 14 metų sulaukęs, užpjūdė šunymis kniazų Šuiski! Jo augintojai niekur jo nebaudė, visam-kame valią davė užmačios jo lyginosi jo smarkininkavimams. 1546 m. jis karunuodinosi caru Maskolijos. Veikia jis vedė už pačią švelnią Anastaziją Romanoviutę. Žmonių apmaudos buvo didelės ant paleisuuvingo caro. Nesykį Moskva tapo padegta, sykį net palocius Ivano.... Čion monachas Sylvestras, prie caro prisigriebęs, graudeno jį —caras metavojosi. Gyvuojant Sylvestrui ir Anastazijai jis pildė savas pareigas, buvo išmiutingas ir dorus, prie savęs

1) Tas Vaitiekus Blas Budzevskis (gim. 1445 m.) išgyjo 1476 m. katedrą matematikos ir astranomijos universitete Krokuvos, ir 1494 m. tapo pašauktas ant raštininko karalsiūo Aleksandro Jagėliūno, anuometin o did. kunigaikščio Lietuvos, ir nubaigė savo amžių prie jo šono. Mirė 1497 m. Vilniuje, kur tapo palaidotas katedros bažnyčioje. Jo veikalas: „Commentaria utilissima in theoriis planetarum” (Mediolanum 1495).

teip-gi į dumą priėmė gerus vyrus. Pagalvės tapo palengvintos, armija geriaus apmokėta, ir sudzioms bei gubernatoriams uždrausta pagal tikslą imtiesi atlyginimą, bet gavo algas. Pirklyba pasigerino, Archangelsko miestas tapo įsteigtas, spauda raštų tapo įvesdinta, ir su pavelene Karolio V daug architektų, maliorių ir mokslinčių atvyko į sostaylę. Kompanija maskoliškų pirklų Londone tapo įtaisyta, o pakraščiuose Baltosios marės daug anglišių faktorijų. Territorija Kazanias tapo apveikta ir anektuota, ir daugelis rusiškų emigrantų pasipylė į šitą žalį. Užėmimas Astrachanias pasmagino pirklybą ant Kaspijos marės. Veikia pati Siberija tapo užimta dėl Maskolijos.

1551 m. cerkvių dalykai tapo sureguliuoti, išleidziant *Stoglavą*; tarp kitko tapo įsteigtos tautiškos mokslinės visoje šalyje. Vaikai turėjo mokintiesi skaityti ir rašyti ir chore giedoti ir skaityti bibliją cerkvėj. Tačiau popai ilgai likosi labai tamsūs, neapšviesti....

1553 m. Ivanas paėmė po savo globa spaustuvininkus Ivaną Fedorovą ir Petrą Mstislaviec'ą; tuodu atspausdino Apostolą (veikalus apaštalu ir jų gromatas). Bet mirus metropolitui Makarui 1564 m., jie turėjo bėgti į užrubežį ir Ostroge, Volynijoje, 1581 m. jie išleido Bibliją. (Iki caraujant Michailui Maskolijoje nebebuvo bandyta spausdinti knygas). Čion buvo pressą įsteigęs Konstantas kunigaikštis Ostrogiškis, karštas gynėjas pravoslavijos.

Mirus 1560 m. Anastazijai, Ivanas pastojo lyg pasiutęs. Jis pavarė savo dumčius, o kada kilo pasipriešinimas, tai priešgynos tapo mirtin pasmerkti. Kas nepaklausė, turėjo mirti, ir pats Ivanas keletą kniazų nudurė. Ivanas skundėsi, kad per mažai aukų tepuolą! Vadovu neužsiganėdinančiųjų pastojo kniazis Andrius Kurbskis, ir nujutęs Ivano žadus jį suimti, jis išsinešino į Lietuvą, kur prisidėjo prie Zygmanto ekspedicijos prieš Maskoliją, pasiuntęs gromatas su išmetinėjimais prie caro. Nuo to sykio Ivanas vienval tarėsi matas suokalbius bajorų ir popų prieš savo gyvastį. Žmonės, daug kentėję nuo bajorų buvo šiek-tiek prisirišę prie caro, kurs trumpino saualę didžiunų. „Jie mylėjo jį kaip kad Romėnai Neroną, kaip kad Ispanai mylėjo Ferdinandą VII, kaip kad Anglai mylėjo Heinrichą VIII.... Valdžia vieno teriono, nors labai priegadinga, buvo pakeltinesnė už valdžią daugelio” (Gossip). Dėl išbandymo žmonių dvasės caras, pametinas valdžią, nuvyko į Aleksandrovską; žmonėms kirštaut, deputacija ponų ir popų prašė jo, kad grįžtų ir nubaustų kaltininkus. Atsimainęs ant kuno ir dušioje, caras sugrįžo į Moskvą, įsteigė saugstančius jį šaulius (strielcy) iš 1.000 vyrų pasiučiausių, kuriems paliepė prie balno seidoko nešioti šuns galvą ir šluotą, kaipo ženklą, jog iššlavė Rusiją ir išnaikino jos nepriešius. Tie šauliai rubavojo ir priespaudoj viską laikė be bausmės, jų žodis buvo atrodymu kokio-nors skundo, pagrobtų turtų nuo pralobėlių jie dalį gaudavo. Jie buvo visų bijomi ir plustami. Dabar Ivanas vėl valdžią paėmė į savo rankas, valdžią terroro. Princai ir bajorai buvo naikinami kruvomis ant sykio, vieni ugnia, kiti per budelį, kiti perbesti mietu, kuomet paprasti buvo įvairumai kankynėse, kur auka raitosi po kančia tai šalčio, tai verdančio vandens. Moters, tankiai išvilktos iki nuogam, buvo rodomos žmonėms, pirma negu jas

(Toliau bus)

Atsišaukimas.

Atsišaukiu į brolius lietuvius teipogi ir į vietines draugystes, prašydamas jūsų pagalbos. Aš tapau sužeistas anglių kasyklose kaip daktarai tvirtina, kad negalėsiu ilgą laiką dirbti, teikis pagalbėti broliai pagal jūsų išgalę. Pinigus siūsdami adri-suokit šiaip: Chas Chachancki Bx 594 Taylorville, Ill.

Prakalbos, deklemacijos ir šokiai bus ketverge, 29 d. lapkričio, 1906 m., prasidės 2 val. po pietų, svetainėje nr. 461 Handerson str., Jersey City, N. J. Visus širdingai užkviečiam atsilankyti. Įžanga visiems dovanai. Kalbėtojai ir deklematorkos bus iš kitur.

Komitetas.

Svarbus vakaras.

Subatoj, 24 dieną lapkričio (Nov.) 1906 m., parengia prakalbas, kurios prasi leis 7:30 m. vakare, salėje „Astoria Hall“ 62 East 4 str., tarpe 2 ir 3 Ave. New York, N. Y. Širdingai kviečiame visus garbingus lietuvius ir lietuvias ant minėtų prakalbų atsilankyti. Delei platesnio paaiškinimo tų dalykų parengia tą vakarą 52 kuopa L.S.P.A. ir Latvių Socijal.-Demokratų New York'o organizacija Amerikoje, Cinas Beedra No. 2.

Kuopų Komitetas.

Antras Maskarados Ballus.

Scranton, Pa. Bus 2-ras maskareidos puikus ir didelis ballus lietuviškos draugystės (Joahimo Lelevelio) 28 d. lapkričio (Nov.) 1906 (prieš padėkavonės dieną) ant Music salės Lackavanna Ave. Muzikantai bus tikri francuzai iš Paryžiaus kurie grajjs visokius šokius. Už tai kviečiame visus čionaitinius ir aplinkinius lietuvius ir lietuvaiteis ant šio balliaus atsilankyti ir draugiškai pasilinksinti. Įžanga vyrams 25c., moterims dykai.

Komitetas.

Didelis Ballus!

Parengtas Pittstono 7-tos kuopos Susiv. L. A. Bus Seredoj 28 dieną Lapkričio 1906 m. Prasidės 7 val. vakare, ant Armory Hall, Pittston, Pa.

Užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaiteis, kaip vietinius teip ir iš visos apielinkės pasilinksinti. Muzika bus kopuikiausia. Komitetas. Įžanga 25c.

Pirmas Didelis Ballus Lietuviškos parapijos.

Bridgeport, Conn. kuris atsisibus 28 d. Lapkričio (November) vakare, prieš (Thanks giving day) ant naujos salės Germania 1800 N. Main str. Muzikantai bus pirmos klasos. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaiteis iš Bridgeport ir iš aplinkinių, susirinkit kuono daugiausia. Įžanga 25c. Užprašo Komitetas.

Puiki užeiga

ir gera vieta Lietuviams.

Laikau gardų ir gerą VYNĄ, ARIELKĄ, ALŲ ir CIGARUS

Namas gerai įtaisytas ir tinkamas svečiams.

Nepamirškite atsilankyti, o kartą atsilankę visados atsilankysite.

J. B. DAINIS,

72 E. South st. Wilkes-Barre, Pa.

Temyk ka čia sako!

Ar nori pirkit mašinukę dėl drūkavojimo gromatų, jeigu teip tai nepirk niekus, rašyk pas mane, o aš prisiūsiu visokių mašinukių ir armonikų katalogą iš ko bus galima pasirinkti ir labai pigi nusipirkti.

Teipgi turiu Trajankos arba Trijų devynerių, pargabenta iš Palangos aptiekų. Už bertainį Trajankos 25ct.

Turiu užleidžiamų abrozėlių ant pavidalo altorėlio.

Turiu viokių pavinėvonių ir popierų dėl rašymo gromatų sugražiaus pasveikinimais ir dainelėms, 12 popierų 25ct; 6 tuzinai už 1.00

Reikalaujam agentų ir duodam gerą uzdarbį. Adresuokit:

K. INTAS,

P. O Bx 640; Chicago, Ill.

— Puikus Saliunas —
JUOZO SKADO,

COYNE, PA (BARBERTOWN).

Skanus Alus, puikianso Arielka, visoki Vynai ir kvepentni Cigarai. Atsilankykite pas savo tautietį.

Žemlapis

LIETUVIŠKAI-LATVIŠKO KRAŠTO.

Didumas 28x30 colių

Prekė 75 centai.

Gaunamas pas

J. J. Paul's 224 E. Main st.

Plymouth, Pa.

\$20 VYRU APREDALAS.

Didžiausias nuleidimas

ant vilnonių rudeninių ir žieminių vyriškų apvilkinų

Idant supažindinti su mūsų kostumerizku darbu nuleidom mūsų vyriškus apvilkinus, tinkancius jūsų meral, vėliausios mados \$7.98. Mės duodam Jums pasirinkt 3 skyriu:

1) Žilas maiszytas

Kilubo ženkl, vilnonis ir pirmos klasos ceikls.

2) Juodas Tibetiskas

Ceikls, geras ir sunkus.

3) Salt and Pepper,

malezytas Caszmiris neaprokuojamos vertės.

Prie kiekvieno apvilkinimo yra žiponas, bruslotas ir kelinės, viona olo knypkių ir dvieji, geras padaryti tavo meral pagal vėliausią madą, su paprastais kizientais, su kvartaltonės slūtėmis, ir su graziu italljontez tu izspabutvriavimu. Užganėdina kiekviena. Žiponai padaryti padrastose vyru mierose nuo 34 iki 44 colių per krutinę. Kelinės nuo 30 iki 42 colių per juosmenį. Ir iki 35 colių ilg. Je. Didesnės mieros už virsz minėtis kasztuoja \$9.98

Musu didis nuleidimas. Prisiuk

su sekanczia miera: 1) kiek colių ap \$1.00

link krutinę per pažastes 2) Aplink vidurtes

augscziau klubų. 3) Ilgi kelinių kizozos nuo

skėlimo iki kurpių apca 4 — Ir mės atsiūsiame

Jums per Express C. O. D. su pavėjilimu dykal

peržūrėti. Jeigu Jums patike, tai užmokėkit

raaztą \$6.98 ir kasztus priuotimo, jel nepatike,

tai nemokėkit nieko ir sugražinkit

Jeigu \$7.98 prisiūsite

Dovanai. IZ KALNO, tai mės duosimo

puiklą Vienna Meerscham Pypkę su kiekviena

elie apvilkinimo.

Raazykite tuojaus, pakol szio geri tavorai ne-

izszelbaigę

Globe Merchandise Company,

Dept. 7.7 161 Randolph st. Chicago, Ill.

Draugiškas visiems.

Nekurie žmonės yra linksmi ir draugiški kiekvienam kurį sutinka. Be jokio artymesnio susipažinimo šneka baikauja ir užima pirmą vietą draugystėje. Visi juos guodoje. Jie yra „geri žmonės“. Ant kitos pusės rasite, rasite žmones, šaltus ir nedraugiškus, kuriu buvimas draugystėje reiškė nedraugiškumą ir stoką linksmumo. Jie nekenčia draugpsčių o draugystės jų, tikrai tēmijant į juos negalima kalinti. Jie yra serganti. Jų vidurei sugedę. Jie negal valgyt ar miegot, jie negali dzaugtis gyvenimu. Niekados nedaleisk sirgulavimov ir rusčio budo per toli neleiskite ar pastosite misantropais. Vartokite Trinerio Amerikoniską Elixir of Bitter Vine ant pirmo apsireiškimo ligos, neturėjimo apetito, nubalimo liežuviu, strėnu, išbalimo, galvos skaudėjimo ir nerviškumo. Tuojaus pataisys trinimo organus, dėlto kad veikia tiesiog ant trinimo organų ir viso kuno. Pripildys tavo gyslas su čystu, sveiku krauju.

Gaunamas visose aptiekose, arba pas patį fabrikantą - Juozapą Trinerį 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Lietuvos Ukininkas'.

LAIKRASZTIS

Lietuvos Demokratų Partijos, skiriamas Lietuvos darbo žmonėms. Išaina du kartu per sanvaitę iš Vilniaus, Lietuvos.

Jame telpa teisingos žinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų svieto.

Lietuvoj metų prekė... \$1.80;

Amerikoje..... \$2.50.

Kam yra miela prigimta šalis tėvyne Lietuva, tai užsirašykite minėtąjį laikraštį, iš kurio žinosite kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike, ir geri pamokinimai ukės reikaluose.

Vienas no. dėl pamatymo 5 centai

M. J. DAMIJONAITIS,

3120 So. Halsted st., Chicago, Ill.

TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. HANDBOOK on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsmen.

MUNN & Co 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Brangintinas receptas prisiuncziamas dykai silpniems ir nerviszkiems V Y R A M S .

Az turiu savo nuosavybėje receptą brangintinam valetui, priraszomam garsaus daktaro, kurio az tetravauai atlankydamas senąją szalį. Az žinau lez patyrimo, kad vaistas padirbtas pagal szitą receptą yra iziadlen geriausias silpnoms, nerviszkiems ir besveikacziams vyrams. Az žinau dėlto, kad jis man sugražino sveikatą po ilgo sirgimo ausilpnėjimu, nerviszkumu ir abelna nesveikata ir t. t. Az pirmo to izmėginau specialius ir įvalirtus valetus bei gydymus be matomo pagerėjimo. Teipgi žinau, kad dangelis kitų, sirgusių ta ar kita liga nuo persidirbimo, jaunystės paklydimų, prarizėrimų ar perdėjimų, kaip nerviszkumo, nuobėgty, sunykimo vryybės, biogos atimties, sunaikinto gyvumo, stokos ambicijos, szmurknybės, nedrasumo, skaudėjimo strėnose, abelno nesveikumo ir t. t. kurie raszė man, teipgi lezsigydė, kaip ir az pats.

Zfrodamas, kaip sunku lezsigydyt szioje szalyje, az užsimaiau pagalbėti kitiems ir kožnam reikalaujancziam tokio vaisto paraszuisiam pas mane, az pasiūsiu nuoraszą szito recepto ir reikalingus patarimus užpezczėytame laizke dykal. Receptą gali autaisyti geroje aptiekoje už mažus pinigus. Klausyk mano rodos ir parėgink, o pamatysi, kad tai geras vaistas, nuo kurio busi sveikas, t. ir tae ir ismingas. Az už savo patarnavimą reikalauju 50 ct tau pasveikus. Niekomet azz nereikalauju daugiau už szitą mažą sumą ir nereikalauju jos kol tu visiezkal nepasitaisyei, idant paskui geriau galėtam branginti mano patarnavimą tau. Az nesunczniu nieko apmokeitin ir neturiu jokio sumislo lezgauti pinigus ar pardeoti vaistą, kurio tu nereikalauji, o jel tu rasi mane netelisingu, tai tiesiog gali mane apkelbti per szitą laikraztį.

Raazyk sziazdien, kadangi szita žinia gal neatikartos dangiau. Atmink, kad gausi receptą ir visus patarimus dykai ir tu nereikalauji man szit 50 ct kol nepasveiksi. Adresas:

C. Bentson, P. B. Box 655, Chicago, Ill.